

Súd: Okresný súd Nové Zámky
Spisová značka: 10C/207/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4413206495
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Viera Betáková
ECLI: ECLI:SK:OSNZ:2016:4413206495.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Zámky samosudkyňou Mgr. Vierou Betákovou v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických Vězňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 26 429 705, právne zastúpený: Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi: S. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., T. XXXX/XX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Združenie spotrebiteľov Slovenska, o. z. so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, IČO: 42309199, zastúpený Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom so sídlom Janka Kráľa 7, Banská Bystrica, o zaplatenie zmenkovej sumy 348,- eur, zmenkového úroku, a zmenkovej odmeny 1,35 eur, takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a**.

Súd odporcovi náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

Navrhovateľ si svojim návrhom voči odporcovi uplatnil pohľadávku podľa článku 4 ods.1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.861/2007 (ďalej aj „nariadenia“), pozostávajúcu zo zmenkovej sumy vo výške 348,- eur, zmenkového úroku vo výške 0,06 % denne zo sumy 404,- eur od 25.2.2010 do 23.11.2010, čo predstavuje sumu 274,72 eur, zo sumy 348,- eur od 24.11.2010 do zaplatenia, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 404,- eur od 11.5.2010 do 23.11.2010, čo predstavuje sumu 13,12 eur, zo sumy 348,- eur od 24.11.2010 do zaplatenia, a zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,35 eur z dôvodu, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 25.6.2009 na zmenkovú sumu 404,- eur, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 25.2.2010 a indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku k zaplateniu.

Navrhovateľ, právny zástupca navrhovateľa, odporca a právny zástupca vedľajšieho účastníka sa na pojednávanie konané dňa 7.3.2016 nedostavili. Navrhovateľ a jeho právny zástupca svoju neúčast' ospravedlnili podaním zo dňa 7.3.2016 a o odročenie pojednávania nežiadali. Odporca a právny zástupca vedľajšieho účastníka mali doručenie predvolania riadne vykázané, svoju neprítomnosť neospravedlnili. Súd tak pojednával podľa § 101 ods.2 O.S.P. v neprítomnosti navrhovateľa, právneho zástupcu navrhovateľa, odporcu a právneho zástupcu vedľajšieho účastníka.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením pripojených listinných dôkazov, výpisu z Obchodného registra, zmenky, pripojenej časti spisu Okresného súdu Nové Zámky 9Er/840/2010, 10Er/1343/2010, zmluvy o úvere, Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a ďalších a zistil tento skutkový a právny stav:

Dňa 25.6.2009 odporca ako dlžník uzavrel so spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o., Pribinova 25, Bratislava ako veriteľom Zmluvu o úvere č. 4500559, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 350,- eur a odporca sa zaviazal zaplatiť veriteľovi úver spolu s poplatkom vo výške 322,- eur, t.j. celkovo čiastku 672,- eur, a to v 12 mesačných splátkach po 56,- eur počnúc dňom 20.7.2009. V zmluve bolo uvedené, že finančné prostriedky boli poskytnuté na výkon povolania a zároveň na druhej strane zmluvy o úvere sa nachádzajú všeobecné podmienky poskytnutia úveru, kde v článku 14 sú uvedené ustanovenia dohody o vyplnení zmeniek, podľa ktorých na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmeniek vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystavil vystaviteľ dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh. Zároveň odporca dňa 25.6.2009 podpísal veriteľovi zmenku s tým, že zaplatí za túto zmenku pri predložení na rad POHOTOVOST' s.r.o. Bratislava sumu 404,- eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 25.2.2010, pričom zmenková suma, ako aj dátum začiatku úročenia boli do zmenky dopísané dodatočne, keď sa stal splatný celý dlh. V zmenke je uvedené, že je splatná „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ a že je splatná pre POHOTOVOST' s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava (zmluva o úvere a zmenka).

V exekučnom konaní tunajšieho súdu 10Er/1343/2010 sa spoločnosť POHOTOVOST' s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, ako oprávnená domáhala voči odporcovi ako povinnému vymoženiu sumy 404,- eur s príslušenstvom, pričom k žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bola doložená Zmluva o úvere č. 4500559 zo dňa 25.6.2009 a rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu Bratislava SR 06228/10 zo dňa 28.7.2010, ktorý bol vydaný na základe neúplnej zmenky (blankozmenky) vystavenej dňa 25.6.2009. Oprávnený doložil aj uvedenú zmenku, pričom Okresný súd Nové Zámky svojim uznesením 10Er/1343/2010-8 zo dňa 16.12.2010 zamietol žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Uznesením zo dňa 3.2.2011 exekučný súd exekučné konanie uznesením č. k. 10Er/1343/2010-9 zastavil a žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 23.3.2011. Exekúcia bola právoplatne skončená. V súdnom konaní tunajšieho súdu 10C/207/2013, v ktorom si navrhovateľ uplatnil zaplatenie zmenkovej sumy, zmenkového úroku a zmenkovej odmeny, navrhovateľ predložil zmenku totožnú so zmenkou predloženou spoločnosťou POHOTOVOST' s.r.o. Bratislava v konaní tunajšieho súdu 10Er/1343/2010 (pripojený spis tunajšieho súdu 10Er/1343/2010 a zmenka).

Navrhovateľ je zapísaný v Obchodnom registri Mestského súdu v Prahe od 24.01.2001 s obchodným menom CD Consulting s.r.o. a s prideleným IČO: 264 29 705 (výpis z obchodného registra).

Podľa čl.2 písm. a) smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice nekalé podmienky znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa čl.3 ods.1a 3 smernice 93/13/EHS, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Podľa § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere, t. j. ku dňu 24.11.2009 spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej

činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 4 písm. k), l) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku; obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukládajú spotrebiteľovi povinnosť niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana.

Podľa § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu uzatvorenia zmluvy o úvere, t. j. ku dňu 24.11.2009 (ďalej aj Zákon o spotrebiteľských úveroch) zmluvou o spotrebiteľskom úvere zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 Zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa čl. I § 77 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov, pokiaľ to neodporuje povahe vlastnej zmenky, platia pre ňu ustanovenia dané pre cudziu zmenku o indosamente (§§ 11 až 20), zročnosti (§§ 33 až 37), platení (§§ 38 až 42), postihu pre neplatenie (§§ 43 až 50, 52 až 54), platení pre česť (§§ 55, 59 až 63), odpisoch (§§ 67 a 68), zmenách (§ 69), premlčaní (§§ 70 a 71), dňoch pracovného pokoja, počítaní lehôt a zákazu dní odkladu (§§ 72 až 74).

Podľa čl. I § 77 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. pre vlastnú zmenku platia ďalej ustanovenia o cudzích zmenkách splatných u tretej osoby alebo v inom mieste než je bydlisko zmenečníka (§§ 4 a 27), o úrokovej doložke (§ 5), o nezrovnalostiach v údajoch zmenkovej sumy (§ 6), o následkoch podpisu zmenky za podmienok § 7, o následkoch podpísania osobou, ktorá konala bez oprávnenia zastupovať alebo ktorá prekročila takéto oprávnenia (§ 8) a o blankozmenke (§ 10).

Podľa čl. I § 10 zákona č. 191/1950 Zb. ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná, vyplnená tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané, okrem ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky previnil hrubou nedbanlivosťou.

Podľa čl. I § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa čl. I § 14 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. indosamentom sa prevádzajú všetky práva zo zmenky.

Podľa čl. I § 17 zákona č. 191/1950 Zb. kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka.

Podľa čl. I § 5 ods. 1, 2, 3 zákona č. 191/1950 Zb. v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú. Úrokovú mieru treba udať v zmenke; ak chýba tento údaj, platí úroková doložka za nenapísanú. Úrok sa počíta od dáta vystavenia zmenky, pokiaľ nie je určený deň iný.

Podľa čl. I § 48 ods. 1 bod 2 zákona č. 191/1950 Zb. majiteľ môže postihom žiadať šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti.

Na základe vykonaného dokazovania súd ďalej dospel k záveru, že návrh navrhovateľa nie je dôvodný, a preto ho súd zamietol. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdneho dvora (ESD) je súd v každom štádiu konania a v každom druhu konania povinný z úradnej povinnosti skúmať, či sa nejedná v danej veci o spotrebiteľský právny vzťah a teda či sa na konkrétny právny vzťah použijú právne normy spotrebiteľského práva za účelom zabezpečenia ochrany spotrebiteľa. Aj v tomto konaní bol súd povinný z úradnej moci skúmať, či sa nejedná o spotrebiteľský vzťah a to bez ohľadu na to, že sa v danom konaní uplatňuje právo zo zmenky. Z rozhodovacej činnosti súdu je pritom známe, že pôvodný remitent - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., v prospech ktorého odporkyňa zmenku vystavila, a ktorý predmetnú zmenku od odporkyne prijal, sa zaoberá aj poskytovaním spotrebiteľských úverov a tento je taktiež vedený v registri veriteľov a podregistri iných veriteľov, ktorý vedie Národná banka Slovenska ako iná spoločnosť poskytujúca spotrebiteľské /iné úvery. Preto si súd zabezpečil zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bola predmetná zmenka vystavená a vykonal dôkaz oboznámením tejto zmluvy. Pokiaľ ide o argumentáciu navrhovateľa, že súd mal postupovať podľa procesných pravidiel nariadenia, súd uvádza, že toto nariadenie v čl. 9 ods. 1 ustanovuje, že súd určí spôsob a rozsah vykonávania dôkazov potrebných na rozhodnutie podľa pravidiel, ktoré sa vzťahujú na prípustnosť dôkazov. Keďže nariadenie žiadne pravidlá o prípustnosti dôkazov neobsahuje, v súlade s ustanovením čl. 19 nariadenia je potrebné riadiť sa procesným právom Slovenskej republiky. Pokiaľ ide o prejednacíu zásadu podľa § 120 ods. 1 O.S.P., na ktorú odkazoval navrhovateľ, súd zdôrazňuje, že povinnosťou súdu je ex offo skúmať, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Žiadne ustanovenie nariadenia nevyklučuje takéto skúmanie spotrebiteľského charakteru právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania, a to aj v prípade, ak je odporca prípadne nečinný a nedoručí súdu odpoveď na žalobný návrh. Pre taký prípad čl. 7 ods. 3 nariadenia ustanovuje len toľko, že súd má aj napriek nečinnosti odporcu konať a vydať rozsudok; to však neznamená, že vydaniu rozsudku nesmie predchádzať ex offo preskúmanie, či nejde o spotrebiteľský vzťah. Cieľom nariadenia je zjednodušiť a zrýchliť cezhraničné konania s nízkou hodnotou sporu a na ne nadväzujúce vykonávacie konania, ale v žiadnom prípade nie vylúčiť v konaniach s nízkou hodnotou sporu ochranu spotrebiteľa, keďže vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov je jedným zo základných princípov Európskej únie a je ustanovená aj v primárnom práve (Zmluva o fungovaní Európskej únie, Charta základných práv Európskej únie). Súd preto dospel k záveru, že aj v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu je potrebné zachovať vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, a to aj prostredníctvom vykonávania dôkazov ex offo na zistenie, či predmet konania nesúvisí so spotrebiteľskými vzťahmi, ak to vnútroštátny procesný predpis umožňuje. Aj pri nečinnosti spotrebiteľa musí súd dbať o to, aby nevedomosť spotrebiteľa nebola na jeho úkor a vyvažovať tak práva a povinnosti oboch strán (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/1/2012 zo dňa 21.3.2012). Práve pri spotrebiteľských vzťahoch je potrebné aplikovať ustanovenie tretej vety § 120 ods. 1 O.s.p., teda výnimku z prejednacej zásady. V zmysle čl. 3 nariadenia sa jedná o cezhraničný spor, keďže navrhovateľ má sídlo v Českej republike, teda v inom členskom štáte ako v členskom štáte súdu konajúceho vo veci. Právomoc slovenských súdov na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je daná podľa čl. 16 bod 2 Nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 o príslušnosti, uznávaní a výkone súdnych rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach, podľa ktorého druhý účastník zmluvy môže žalovať spotrebiteľa len na súdoch členského štátu, v ktorom má spotrebiteľ bydlisko. Vecne príslušným súdom

na prejednanie a rozhodnutie danej veci je v zmysle čl. 25 bod 1 písm. a) nariadenia. Keďže ide o cezhraničný spor, bolo potrebné určiť rozhodné právo, ktorým sa daný spor má riešiť. Súd dospel k záveru, že bez ohľadu na to, či bude toto konanie považovať za spor súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou - v takom prípade je potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky - alebo výlučne za spor zo zmenky - a vtedy určí rozhodné právo podľa § 10 ods. 1 a ods. 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov (keďže nebolo preukázané ani tvrdené, že by si navrhovateľ a odporca zvolili rozhodné právo) - daný právny vzťah sa spravuje právnym poriadkom Slovenskej republiky, nakoľko zmenka bola vystavená v Slovenskej republike, platobné miesto bolo v Slovenskej republike a aj sídlo pôvodného remitenta bolo v Slovenskej republike. Až indosamentom sa dostal do tohto právneho vzťahu cudzí prvok, čo však nemôže zmeniť uplatňované rozhodné právo, ktorým bolo od začiatku právo Slovenskej republiky. Podľa čl. 5 ods. 1 nariadenia je konanie písomné, pričom navrhovateľ ani odporca netrvali na nariadení ústneho pojednávania, avšak súd alebo tribunál nariadi ústne pojednanie, ak to považuje za potrebné. Súd pojednanie v právnej veci nariadil, nakoľko to považoval za potrebné pre vykonanie dokazovania oboznámením sa s časťou spisu Okresného súdu Nové Zámky 10Er/1343/2010, ktorý obsahuje zmluvu o úvere medzi predchodcom navrhovateľa spoločnosťou Pohotovosť, s.r.o. Bratislava a odporcom, vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru na zistenie, či predmet konania súvisí so spotrebiteľskými vzťahmi s tým, aby sa účastníci konania mohli vyjadriť ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali. Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru (dohoda o vyplnení zmenky), ako aj vzhľadom na zhodu čísla uvedeného na zmenke s číslom zmluvy o úvere, zhodu údajov o vystaviteľovi a pôvodnom remitentovi zmenky s údajmi o veriteľovi a dlžníkovi v zmluve o úvere a na zhodu dátumu vystavenia zmenky s dátumom podpisu zmluvy o úvere súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom bola vystavená odporkyňou ako zabezpečovacia zmenka k zmluve o úvere, pričom bola vystavená v súlade s článkom 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru ako blankozmenka. Vo všeobecnosti môže mať zmenka vystavená dlžníkom pri podpise úverovej zmluvy resp. pri prevzatí úveru buď uhradzovaciu alebo zabezpečovaciu funkciu. V danom prípade, keďže ide o spotrebiteľský úver, je však uhradzovacia funkcia vylúčená vzhľadom na výslovný zákaz splnenia dlhu zmenkou alebo šekom ustanovený v § 4 ods. 6 Zákona o spotrebiteľských úveroch, na rozdiel od zabezpečovacej funkcie zmenky, ktorá bola v súvislosti so spotrebiteľskými úvermi zakázaná až s účinnosťou od 01.01.2011. Preto súd mohol v danom prípade považovať zmenku predloženú navrhovateľom, ktorá bola nesporne vystavená v súvislosti s poskytnutím spotrebiteľského úveru odporcovi, len za zabezpečovaciu zmenku, nie za samostatnú a nezávislú zmenku prijatú na uhradenie dlhu odporcu. Predmetom tohto konania je teda nárok navrhovateľa vyplývajúci z vlastnej vistazmenky vystavenej odporcom pôvodne vo forme blankozmenky na zabezpečenie nárokov spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o. zo zmluvy o úvere. V prvom rade súd považoval za potrebné posúdiť, či zmluva, na základe ktorej vznikla pohľadávka zabezpečená zmenkou, je platná a teda či vôbec vzniklo právo na vyplnenie blankozmenky. Uvedená Zmluva o úvere č. 4500559 je spotrebiteľskou zmluvou, keďže napĺňa znaky spotrebiteľskej zmluvy uvedené v § 52 Občianskeho zákonníka. Ide o predtlačенú formulárovú (typovú) zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvňovať jej obsah. Zmluvnými stranami sú POHOTOVOSŤ, s.r.o. ako veriteľ (dodávateľ), ktorý pri uzatváraní zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a odporca ako fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, je teda spotrebiteľom. Na tomto nič nemení ani skutočnosť, že v zmluve bolo vyznačené, že finančné prostriedky sa poskytujú na výkon povolania, avšak z rozhodovacej praxe súdu je známe, že tieto úvery neboli poskytované na výkon zamestnania, pričom údaje do zmluvy zapisoval pracovník spoločnosti, ktorý cielene uvádzal účel poskytnutia úveru na výkon zamestnania, aby sa zmluva neposudzovala ako spotrebiteľská. Keďže pri pochybnostiach o obsahu zmlúv platí výklad pre spotrebiteľa priaznivejší, súd musel dospieť k záveru, že dôkazné bremeno na preukázanie toho, že úver bol v danom prípade poskytnutý na výkon zamestnania zaťažuje toho, kto takúto skutočnosť tvrdí. Keďže účel vyznačený v zmluve („na výkon zamestnania“) súdu preukázaný nebol, súd vychádza z toho, že uvedený úver bol poskytnutý na súkromné účely (teda na iný účel ako na výkon povolania, zamestnania, podnikania). V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu, má dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že aj nespotebiteľský charakter zmluvy musí byť preukázaný spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže byť - resp. nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto

povolaním či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má. Po preskúmaní celej zmluvy o úvere vrátane všeobecných podmienok poskytnutia úveru dospel súd k záveru, že zmluva je koncipovaná tak, že je v nej hrubým spôsobom narušená rovnováha medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, a to najmä (ale nielen) v ustanoveniach o zabezpečovacích prostriedkoch (spísanie notárskej zápisnice prostredníctvom splnomocnenca, uzatvorenie záložnej zmluvy prostredníctvom splnomocnenca, niekoľkonásobné zmluvné pokuty, blankozmenka) a zároveň sú celá zmluva a všeobecné podmienky koncipované výlučne na prospech veriteľa, obsahujú prakticky len povinnosti dlžníka a práva a výhody veriteľa. Vzhľadom na nerovnosť podmienok účastníkov zmluvy vyjadrenú v takmer všetkých ustanoveniach zmluvy sa celá zmluva (jej obsah i účel) prieči dobrým mravom a je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Skutočnosť, že sa zmluva prieči dobrým mravom spôsobuje jej absolútnu neplatnosť. Z toho dôvodu nemohlo spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., ako veriteľovi z uzatvorenej zmluvy o úvere vzniknúť ani právo na vyplnenie blankozmenky podľa článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, z čoho vyplýva, že ak zmenka vyplnená bola (napriek tomu, že právo na jej vyplnenie remitentovi nevzniklo), nie je možné sa na základe takto vyplnenej zmenky úspešne domáhať akýchkoľvek práv. Pri konštatovaní nemožnosti vzniku práva na vyplnenie blankozmenky na základe neplatnosti zmluvy o úvere z vyššie uvedených dôvodov súd vychádzal aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR zo dňa 6.5.2008 sp. zn. 4 Obo 161/2007. Právo zo zmenky, ktoré si uplatnil navrhovateľ v tomto konaní na tunajšom súde, bolo už uplatnené jeho predchodcom na rozhodcovskom súde, ktorý návrhu v celom rozsahu vyhovel. Rozhodcovský rozsudok vydaný rozhodcovským súdom mal nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť a mal sa stať exekučným titulom, pričom na jeho základe bol podaný návrh na vykonanie exekúcie proti odporkyni na vymoženie priznanej sumy a jej príslušenstva, avšak exekučný súd žiadosť na vydanie poverenia zamietol a následne exekučné konanie právoplatne zastavil, pričom vo svojom rozhodnutí jednoznačne konštatoval rozpor konania oprávneného s platnými právnymi predpismi. Vzhľadom k tomu, že vzťah, z ktorého vznikla zmenka, je vzťahom medzi dodávateľom a spotrebiteľom, tak vzniká otázka, či zmenka a jej indosácia nadmerne nesťažili, ba dokonca neznemožnili spotrebiteľovi presadiť vlastné spotrebiteľské práva vrátane práva na ex offo súdnu ochranu (rozsudok súdneho dvora v spojených prípadoch C-240/98 až C-244/98). Zmenka totiž objektívne znamená výrazné sťaženie práv vystaviteľa zmenky napr. sťažené uplatňovanie kauzálnych námietok, prísna lehota na námietky a právo veriteľa na vyplnenie blanko zmenky. Po indosácii zmenky sa právne postavenie vystaviteľa zmenky vzniknutej zo spotrebiteľskej zmluvy ešte viac sťažuje ak nie je priamo až znemožnené. Navrhovateľ sa striktnie pridržiava práv, ktoré sú vo všeobecnosti priznávané majiteľovi zmenky po jej indosácii a za irelevantné považuje v predmetnej veci právo spotrebiteľa podľa čl.6 ods.1 smernice Rady 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého sa členské štáty majú postarať o to, aby bol spotrebiteľ zbavený účinkov neprijateľných zmluvných podmienok a vo svetle uznesenia súdneho dvora C-76/10 (POHOTOVOSŤ proti Kočkovská) aj plnenia úrokov a poplatkov pri neuvedení ročnej percentuálnej miery nákladov. Článok 6 smernice je treba považovať za ustanovenie rovné kogentným ustanoveniam vnútroštátneho práva a poskytovanie ochrany je treba naplniť v rovine pravidiel verejného poriadku, teda vždy a za každých okolností. Zmenkové práva navrhovateľa môžu byť v rozpore so spotrebiteľskými právami odporkyne, keďže spotrebiteľské právo vnáša osobitosti do tradičného súkromného práva a táto skutočnosť aj predurčuje jeho prednosť a zákaz jeho zneužitia (nález Ústavného súdu ČR vo veci IV.ÚS 457/10, podľa ktorého je zákaz zneužitia práva silnejší než dovolenie dané právom a teda výkonu práva , ktorý je jeho zneužitím nemôžu súdy poskytnúť ochranu, lebo by to bolo v rozpore nielen s § 3 OZ, ale predovšetkým čl.36 Listín). Súd preto nevidí najmenší dôvod na presadzovanie iného právneho názoru a je si vedomý prísnej formálnosti zmenkového práva, no nie je možné akceptovať právnu prax, v dôsledku ktorej dochádza k využitiu resp. zneužitiu zmenkových inštitútov v neprospech jednej zmluvnej strany. Samotná formálnosť zmenkového práva nemôže byť argumentačnou základňou, z ktorej by súdy mali pri posudzovaní obdobných prípadov vychádzať. Je to práve zmenkové právo, ktorého základné princípy či inštitúty sú zneužívané. Bez existencie legislatívnych mechanizmov umožňujúcich zabrániť vyššie naznačeným postupom, je dôležité, aby sa v aplikačnej praxi hľadali také východiska, ktoré by zneužívaniu práv zabránili. V konečnom dôsledku je neprehliadnuteľný aj historický výklad zákonodarcu, ktorý postupne od obmedzenia zmieniek v spotrebiteľských úveroch (§ 4 ods.6 zákona č.258/2001 Z.z.) uzákonil ich úplný zákaz (§ 17 ods.3 zákona č.129/2010 Z.z.). Indosácia zmenky je tiež v zjavnom rozpore s ustanovením § 54 ods.1 OZ, podľa ktorého si spotrebiteľ ani inak nesmie zhoršiť svoje postavenie. Z dôvodu blízkosti princípov zmenkového práva je pre rozhodovaciu činnosť súdov inšpiratívne prelomenie prísnej formálnosti zmenkového práva nemeckou judikatúrou (rozsudok BGH, 25.2.1965 - II. ZHR 191/62 Hamm). Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje vyššie uvedené práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciou zmenky vymôcť

od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Bez platnej dohody o vyplňacom práve niet platnej zmenky (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Neplatnosť zmenky potom determinuje výsledok sporu. V prejednávanej veci je jednoznačné, že medzi účastníkmi ide o spotrebiteľský vzťah založený zmluvou o úvere č. 4500559 zo dňa 25.6.2009, pričom v ten istý deň odporca vystavil veriteľovi zmenku v zmysle článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru, avšak podľa názoru súdu uvedená zmenka je neplatná, nakoľko bola vystavená v rozpore so zákonom a spôsob, akým sa pôvodný veriteľ a následne navrhovateľ domáha svojich práv na základe takto vystavenej zmenky považuje súd za obchádzanie zákona, čo znamená, že právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť a teda aj o absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámernom použití prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci (rozsudok NS SR vo veci 4Obo 161/2007). Ustanovenie článku 14 všeobecných podmienok poskytnutia úveru v Zmluve o úvere zo dňa 25.6.2009 je jednoznačne v rozpore s § 3 OZ, ako aj s ustanoveniami Občianskeho zákonníka na ochranu spotrebiteľa (§ 53 a § 54) a spôsobuje značnú nerovnováhu medzi účastníkmi tohto záväzkového vzťahu a preto zmenku, ktorá bola vystavená na základe tohto zmluvného dojednania je potrebné považovať za neplatnú, keďže samotná dohoda o vyplnení zmenky je neplatná vzhľadom na vyššie uvedené. Súd sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, podľa ktorého bolo potrebné pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzať výlučne z predloženej zmenky, predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22. 12. 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru síce používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 tejto smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmienek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Hlavným rizikovým prvkom potom v danej veci je z pohľadu ochrany spotrebiteľa abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je, vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ, neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak by pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemal možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, išlo by o podstatné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne neprimerane ťažké, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Napriek abstraktnému charakteru zmenky už ustanovením § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere bolo v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca navrhovateľa zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazu prijal a následne ju previedol na navrhovateľa. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera, bolo zhoršené postavenie odporkyne. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná. Na takomto závere nič nemení ani skutočnosť, že vnútroštátna

právna úprava, platná do 31. 12. 2010, umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, pretože keďže zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje odporcu ako zmenkového dlžníka, a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31. 12. 2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, je nepoužiteľná. Z uvedených skutočností súd dospel k záveru, že z takejto zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

Na záver súd ešte dodáva, že vzhľadom na odlišnú rozhodovaciu činnosť v týchto veciach súdov v rámci Slovenskej republiky sa na Najvyššom súde Slovenskej republiky dňa 20. októbra 2015 uskutočnilo spoločné zasadnutie občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré sa zaoberalo posúdením otázok súvisiacich s prejednávajúcou vecou, pričom podľa stanoviska z tohto zasadnutia, ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviťelom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane odporcu, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje. Súd zohľadnil aj záver spoločného zasadnutia občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zaoberajúceho sa posúdením otázok súvisiacich s prejednávajúcou vecou.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.S.P. a odporcovi úspešnému v konaní náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre.

Podľa § 205 ods. 1, 2 O.S.P. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.S.P.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v §221 ods. 1 O.S.P., b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§205a O.S.P.), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.